

Ja tak til videnskabeligt baseret skepsis

Det lyder godt, men er simpelthen noget vrøvl. Det er ikke uopdaget sygdom at have usunde vaner, dårlig kondition eller lidt for meget bmi, blodtryk eller kolesterol

Chefredaktør Kristian Lund (KL) går i sin leder 'Ned med paraderne' (nr. 24/08) endnu en gang i ringen for sin sundhedsyndling helbredstjek og kæmper mod noget værre end skepsis, nemlig »videnskabeligt baseret skepsis«, resultatet af »syv år på et universitet«. Hans egne argumenter for helbredstjek er, at det er »sund fornuft« og bygger på »viljen til at gøre noget godt« og »give danskerne mulighed for at få deres sygdomme opdaget i tide«.

KL ved ikke meget om lægers uddannelse (ikke tid til skepsis), og det eneste motiv, han kan få øje på blandt skeptikerne er, at de »ikke holder af ændringer« – altså ingen interessekonflikter, åbenbart ren stivnakket, akademisk modvilje mod fremskridt. Nogle forskere, som kan sige sig helt fri for økonomiske og karrieremæssige interessekonflikter, har påpeget, at evidensgrundlaget for helbredstjek er mildest talt spinkelt, det er det hele.

Lad os se på, om den uhellige alliance af fortalere for helbredstjek (Lægemedelindustriforeningen (Lif), Dagens Medicin, nogle forskere og en række politikere) kunne have interessekonflikter. Lægemedelindustriforeningens interesser behøver man ikke have gået syv år på universitetet for at kunne gennemskue. Der er, trods alt, stadig flere raske end syge – og dermed et enormt potentiale for markedsudvidelser, hvis der indføres helbredstjek.

Dagens Medicin erklærer sig som en »uafhængig nyhedsavis om sundhedssektoren« på trods af et væsentligt bidrag til dens eksistensgrundlag, der handler om millionindtægter fra lægemiddelannoncer.

Når emnet er helbredstjek, så inviterer Lif og Dagens Medicin forskere, der har arbejdet med Ebeltoftundersøgelsen, hvis markedsføring af egne resultater er helt uden sidestykke i dansk sundhedsforskning. Det kan man så mene om, hvad man vil, men de kan i hvert fald ikke efterfølgende gøre krav på at være uvildige eksperter med hensyn til helbredstjek.

Politikere vil gerne stå som dem, der gør noget for sundheden. Helbredstjek rimer lidt på ældrecheck, en gave til den enkelte, og hvem vil ikke gerne være generøs: Helbredstjek – »mulighed for at få deres sygdomme opdaget i tide« (citater KL). Det lyder godt, men er simpelthen noget vrøvl. Det er ikke uopdaget sygdom at have usunde vaner, dårlig kondition eller lidt for meget bmi, blodtryk eller kolesterol. Der er tale om udvalgte faktorer, som i nogle tilfælde kan give bidrag til (aldeles usikre) prognoser om øget sygdomsrisiko hos den enkelte.

En mere sandfærdig version ville derfor hedde: Helbredstjek – mulighed for fem slags medicin, allerede inden De fejler noget, bare for en sikkerheds skyld. Grisen er nemlig aldrig blevet tungere (eller lettere) bare af at blive vejret med jævne mellemrum.

Jeg mener, ligesom flere andre, at der er god dokumentation for, at sundhedsfremme og egentlig forebyggelse af sygdom er fuldstændig afhængig af samfundets indretning og en 'sund' politik (skolepolitik, børne- og ungepolitik, integrationspolitik, socialpolitik, trafikpolitik, familiepolitik, ældrepolitik osv.). Det handler om fra ægcelle til grav (og for alle) at fremkalde ressourcer – frem for systematisk fejlfinding og risikoafdækning.

Der er mange politiske muligheder, hvis regeringen turde og ville satse på, lovgive om og investere i

forudsætninger for sundhed. Det betyder ikke, at sundhedsvæsenet ikke kan blive bedre til at rådgive om sundhed og finde og hjælpe dem, der har fået helbredsproblemer. Der findes i øvrigt mange brugbare forskningsresultater, der kan tages i anvendelse i den sammenhæng.

Anders Beich, praktiserende læge, Forskningsenheden for almen praksis, Københavns Universitet, og 'videnskabeligt baseret skeptiker'

Dagens Medicin svarer:

Dagens Medicin arbejder for et fordomsfrit sundhedsvæsen. Vi synes, at rigtigt gode ideer fortjener at blive afprøvet. Ikke som landsdækkende initiativer, men ved gennemtænkte udrulninger. Sådan mener vi også om helbredstjek. Lad os prøve det, rette til eller forkaste det.

Lederen i Dagens Medicin nr. 24/08 beskæftiger sig med den hårdnakkede modstand, som nye initiativer udsættes for i den danske sundhedssektor. Lederen forudskikkede ligefrem kritik som den, Anders Beich her formulerer. Den beskrev også, hvordan man risikerer at blive lagt for had og blive beskyldt for hvad som helst, hvis man formaster sig til at foreslå nye måder at gøre tingene på. På det punkt har lederens forudsigelser vist sig at holde stik.

Kristian Lund, chefredaktør, Dagens Medicin
